

דעות

האלימות היא כבר הזהות שלנו. הפכנו לחברה שמדחיקה את האנושי

יהודית קרפ • היתה משנה ליועץ המשפטי לממשלה; חברה בארגונים "יש דין" ו"עומדים ביחד" ומידידי "שוברים שתיקה"

20:00 • 26 ביולי 2025

חבר הכנסת אימן עודה הותקף ברחוב, לקול מזהלותיה של חברת כנסת בישראל. בטקס אבל משותף ברעננה הוכו משתתפים — יהודים ופלסטינים — בליווי קריאות "בוגדים". מעשי רצח יומיומיים בחברה הערבית מתקבלים באדישות. אלימות משטרתית כלפי מפגינים נהפכה לעניין שבשגרה. הקווים האדומים נחצו מזמן — והרחוב הישראלי דומה לשדה קרב. האלימות כבר איננה רק אמצעי שאנו מפעילים ברצועת עזה ובגדה המערבית. היא נהפכה לזהות. היא לא רק בחזית, היא כאן בתוכנו: ברחובות, בבתי הספר, בפוליטיקה, בתקשורת, במערכות המשטרה והמשפט, במשפחה ובשפה. האלימות נהפכה להרגל, כמעט צורך.

זאת לא רק המדינה — זו החברה. החברה הישראלית צופה באדישות כבר חודשים ארוכים באסון הומניטרי מתמשך מעבר לגדר: עשרות אלפי הרוגים, בהם תינוקות, מחנות פליטים שנהרסו, רעב, מוות, השמדה. תמונות הזוועה אינן מרעידות את הלב. יש שהן מתקבלות בסיפוק אם רק יוגדרו כ"מוצדקות".

ילדה אחוזה בלהבות נמלטת מאוהל שעלה באש בהפצצה של אזור המוגדר כ"אזור בטוח", וישראלים שואלים, "האם היתה טעות?" לא

מה קרה שם, לא מי מת. רק אם זה בגדר הקריטריונים בתדרוך דובר צה"ל. גם בגדה האלימות היומיומית גוברת: הרג, גם של ילדים, הצתות בתים ומכוניות, גירוש קהילות, פרעות — בשתיקת הצבא. וגם כאן ללא דיווח ובלי לתת את הדין.

האלימות הזאת אינה נשארת בעזה ובגדה. היא חודרת פנימה והופכת לחלק בלתי נפרד מחיינו. הציבור התרגל אליה. נאטם. האלימות כבר אינה תגובה. היא רפלקס. היא התמכרות.

ההתמכרות לא נולדת מתוך רוע, אלא מתוך תחושת חוסר אונים. האלימות מספקת שליטה רגעית, אשליית ביטחון, שיכרון עוצמה ונקמה. היא משככת פחד, כאב, בושה. אבל כמו בהתמכרות לסם, ככל שהכאב גדול יותר, גם המינון עולה.

כך הופכת חברה לתלויה בכוח כדי לחוש שהיא קיימת. זו אינה רק אדישות — זה ניתוק. ובמקום שבו אטימות חוסמת את הרגש — האלימות תופסת את מקומו. אולי זו הדרך היחידה שבה החברה הישראלית עוד "מרגישה" משהו. אולי האלימות משמשת פיצוי רגשי, דרך לעמוד מול כאב בלתי נסבל מבעד לאבל, לפחד, לחוסר הוודאות. וקורבנותיה הם כל מי שלא נכנסים לדמות "הישראלי הנכון": ערבים, מפגינים, נשים, עובדים זרים, אנשי רוח. כל מי שסוטה מן השורה. שורת הממשלה.

השפה עצמה נהפכת לזירה. ביטויים כמו "לחסל", "לשטח", "להחזיר לתקופת האבן", "לבער קינים" אינם רק תיאורים צבאיים. זוהי שפה של הרדמה מוסרית, אלה מילים מזרחות פעולה המגלגלות את האלימות לתוך מרחב חיינו. זהו דיבור של חברה שמדחיקה את האנושי, שמבקשת להסביר הכל כתגובה הכרחית ומאבדת את היכולת לשאול מה אנחנו עושים ומה קרה לנו. ויש לשאול את השאלה שהיא מעבר לענייני ביטחון ומוסר: לא רק מה אנחנו עושים לעזה, אלא גם מה עזה עושה לנו.

איך נגמלים מאלימות? יש להכיר בכך שמדובר בהתמכרות, להפסיק להסביר הכל בהכרח ביטחוני, ולהעז שוב להרגיש. גם בושה ואשמה

וכך, אין זה מקרי שחבר כנסת ערבי מותקף ברחוב, והתקיפה זוכה לשבחים מחברת כנסת. אין זה מקרי שמשפחות החטופים ומשפחות המבכות את מות ילדיהן במלחמה סופגות קריאות "בוגדים". אין זה מקרי שכמעט כל ויכוח בישראל מידרדר לאיומים, לצעקות, לאלימות. זאת איננה רק "הקצנה פוליטית", זוהי מערכה תודעתית. זו תרבות של כוח. זו תלות הולכת ומעמיקה באלימות — כלפי אחרים וגם כלפי עצמנו. ומי שחושב שנוכל להפעיל אלימות כלפי הפלסטינים מבלי שהיא תחזור ותבער בנו מבפנים — טועה או משקר לעצמו.

איך נגמלים מאלימות? קודם כל יש להכיר בכך שמדובר בהתמכרות. יש להבין שהזהות הישראלית העכשווית נשענת על כוח, לא על חמלה, לא על מוסר, לא על אמת. יש להפסיק להסביר הכל כ"הכרח ביטחוני" או כ"תגובת נגד" או כאין ברירה.

אחר כך עלינו ללמד את עצמנו מחדש להרגיש. להעז להרגיש לא רק פחד ואבל, אלא גם בושה וגם אשמה. אלה רגשות שמהם מתחיל שינוי. הצעד השלישי הוא לפעול לשנות כיוון. להפסיק לבקש הכרה בינלאומית להמשך ההרג ולהבין שאת המלחמה הזאת יש לסיים, לא רק לנצור אש.

ישראל זקוקה לגמילה, לא רק מהמלחמה אלא גם מהצורך בה. צריך שיגיע היום שבו נוכל להסתכל במראה ולראות סוף סוף מה עשינו. לא רק לאחרים, גם לעצמנו. ייתכן שכבר אי אפשר להציל את מה שעשינו לאחרים. אבל עוד לא מאוחר להציל אותנו ממה שאנחנו עושים לעצמנו. כל עוד נמשיך לחשוב שהאלימות מגינה עלינו, לא נבין שהיא שולטת בנו ושהיא חוזרת אלינו מכל מקום שאנחנו עושים בה שימוש, ומכה בנו.

לחצו לקבלת עדכונים בנושא:

+ רצועת עזה

הצג עוד מערכת | הנהלה | מדיניות פרטיות | תנאי שימוש | צרו קשר | רכשו מינוי | ביטול מינוי דיגיטלי | שאלות ותשובות | פרסמו אצלנו

חדשות, ידיעות מהארץ והעולם - הידיעות והחדשות בעיתון הארץ. סקופים, מאמרים, פרשנויות ותחקירי עומק באתר האיכותי בישראל
© כל הזכויות שמורות להוצאת עיתון הארץ בע"מ